

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér.

BARS

POLITIKAI HETILAP.

HIRDETESEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyílttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetőik és a velünk
 összeköttetésben levő hird. irodák
 árengedményben részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐMUNKATÁRS: Dr. KERSÉK JÁNOS.

A hirdetések, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA

Léva város fejlesztése és pénzügyi megalapozása.

Irta: Bódogh Lajos.

I.

Léva az 1873-ik évben alakult át mezővárosból, vagyis nagyközségből rendezett tanácsú várossá, — összes vagyona 100 holdnyi szántóföld és rétbirtokból, a városházából s a vele összekapcsolt rozszant korcsmaépületből, a „Vörös Ökör“ nevezetű korcsmából és a mai honvédlaktanya helyén létezett „város major“ nevű gazdasági épületből állott.

Ennek a csekély vagyonnak jövedelméből és 33% pótdoból tengődött az új r. t. város M. L. polgármesteriségének leteltéig. M. I. polgármester folytatta a városi közigazgatás vezetését 46% pótdóval az 1899. év elejéig, amidőn április hó 20 ik napján, polgármesterré választatásomkor átvettem a város ügyeinek intézését és vagyonának kezelését. Akkor a város jövedelmező ingatlan-vagyona kitett leltár szerinti becsértékben 347448 K 94 f.-t

Ingókban és köv. „	60799	„ 52	„
Alapítványokban „	34376	„ 86	„
Összes jöv. vagyona	442625	K 32	„

volt. Ezzel a cselekvő vagyonnal szemben tartozása volt:

Elköltött alapok címén	18097	K 76	f.
Különféle tartozások	146901	„ 74	„
Törlesztési kölcsönök	265233	„ 98	„
Összes tartozása	430233	K 48	„

volt. Ha összevetjük a cselekvő és szenvedő állapotot, kiderül, hogy 1908. december 31. én a hivatalos zárszámadás és vagyonleltár szerint a város összes tiszta vagyona csak 12391 K 84 f. volt akkor, amikor annak további kezelése reám bízott.

Ekkora alaptőkével még falusi bolti-tüzletet is nagyon kicsikét lehet nyitni. — Sok millió vagyont és alaptőkét igénylő közintézményekről és a világ-városoknak is csak némelyikében levő berendezésekről szó sem lehet. Sem a városi hatóság, sem a képviselőtestület ezek miatt okosan mulasztással nem vádolható.

Az 1899-ik költségvetés szerint a város összes bevétele volt	71332	K 56	f.
Kiadása pedig „ „	113330	„ 48	f.
A hiány	41997	„ 92	„

volt. Ennek fedezésére 46% pótdó vált szükségessé.

Ma — az 1909. évi költségelvi irányszat szerint — a város összes bevétele	209603	K 06	f.
Összes kiadása	269503	„ 73	„
A hiány	59900	„ 67	„

volt. Ezt 57% pótdóval fedezzük.

Arra nem is akarok rá mutatni, hogy az 1898. évben létezett 12391 K 84 f., értékű tiszta és jövedelmező cselekvő vagyon a lefolyt 10 év alatt mennyire gyarapodott, — csupán arra az óriási különbözetre mutatok rá, ami az 1899. évbéli 71332 korona 56 f. bevétel és az 1909. évi 209603 K 06 f. bevételi előirányzat közt létezik. Ezt a 138270 K 50 f. évi jövedelem-szaporodást bizonyosan nem a — csak két év óta bekövetkezett — 11% pótdó-többletből lehetett előállítani és a 10 év óta 156173 K 25 fillérrel megszaporodott többlet-kiadást nem a 20000 koronányi pótdó bevételi többletből fedezhetjük. — Bizonyosan valami cél-szerű munkálkodásnak s valamennyire körül- és a jövőbe tekintő intézkedésnek is kellett történnie a városházán, ha még nem állítottunk is a 36 éves város műkincseiből és hagyományaiból városi — „muzeumot“ és jól jövedelmező hirdetési oszlopokat. S ha a 9 ezernyi lakosú kis városunkban az 1 milliányi befektetést igénylő csatornázást és vízvezetékét még máig se létesítettük is!

Ne feledjük el a közmondást: „Lassan járj, tovább érsz“! „Aki sokat markol, keveset szorít“. — Szép egymásutánban mindent el lehet végezni; de egyszerre mindenfelé kapkodni, hiába való dolog. A városnak mindig szem előtt kell tartania egy a saját mint polgárai erejét. A jelenlegi nemzedéket nem szabad leerőtleníteni csupán a jövő nemzedék gazdagodása javára. Ezeket szem előtt tartva intézem a város ügyeit s csak az általam jónak tartott újításokat és eszméket terjesztem a képviselőtestület elé elfogadás végett. Ha egyik-másik terv a multban nem létesülhetett is, ha jó az eszme és a közönségre hasznos, idővel belátják annak szükséges voltát s eljön a létesülés ideje.

Igy az 1904.-ik évben fölvettem az eszmét, hogy építsen a város a „Vörös Ökör“ nevű épület helyén „városi gőzfürdőt“. Belátta mindenki, hogy arra nemcsak a közegészségi szempontból van szükség, de a város lakossága megkövetelheti, hogy csupán kényelmi szempontból is az rendelkezésre álljon és ahol magánvállalat arról nem gondoskodott, ott a város közönsége köteles azt létesíteni.

Ezért 1904.-ben tervet és költségvetést készítettem „Szauer Izidor és Mór“ vállalkozó céggel városi gőz- és kádfürdőre s uszodára. És miután láttam azt, hogy mily nehéz volt a város közönségét a városház építésébe belevinni s hallottam azt, hogy arról

megelőzőleg talán 20 évig meddő tervezetést folytattak, ezért nyomban ajánlatot is szereztem be a vállalkozótól, aki 10 évre kötelezte magát évenkénti 4000 korona bérért a fürdőt kivenni.

Ekkor olyan hangulat terjedt el, hogy magánvállalkozásnak kell tért engedni, s a város vezetőjének tervezetisével a részvénytársaság megalakulását nem kell megakadályozni. Ezért a városi gőzfürdő építésének a terve a napirendről lekerült. A város tért engedett a — magánvállalkozásnak és a R. T. alakulásnak.

Azóta 5 év elmúlt A magánvállalkozás és a részvénytársaság alakulásból ma sincs semmi; tehát oda jutottunk, ahol ezelőtt öt évvel voltunk, — hogy mégis csak a városnak kell ezen minden tekintetben szükséges intézményt létesítenie.

Én azonban nem elégszem meg csupán a gőzfürdő létesítésével, amellé még köz-sétahelyet, nyári vidádó területet és uszodafürdőt is tervezek. Mindezek belekerülnek körülbelül 160 ezer korona összegbe.

Ezen fedezet rendelkezésre készen áll a város közönségének. Nem kell azt törlesztési kölcsönből fedezni s a lakosságnak egyetlen fillérnyi megterhelhetése nélkül azok mind létesíthetők. Hogy miként, azt a „Bars“ jövő számában fogom előadni.

Az önálló magyar bank alaptőkéje.

Mekkora legyen az alaptőke? Akkor mint amekkora arányban áll a feladatával, vagyis az ország hitelszükségleteinek megfelelő kielégítésével s hogy a külföldön hitel, bizalmat keltsen s arányban legyen a várható, erőccel nem fedezett bankjegyforgalommal. Az alaptőke a közös jegybank jelenlegi alaptőkéjének s tartalékalapjának felénél kisebb nem lehetne, vagyis 112,5 millió K volna a minimális alaptőke; de legalább is 150 millió K-ra volna szüksége az önálló magyar banknak.

Az alaptőke jegyzésének bizonyos része biztosítandó volna a törvényhatóságoknak, községeknek, állami ellenőrzés alatt álló testületeknek s alapítványoknak, m. kir. postatakaréknak s általában a gazdasági tényezők közreműködésének. A belföldre kizárólag azonban nem kellene szorítkozni; de arra törekedni kellene, hogy a szükségleteknek a jövő többsége aláírás útján a belföldiekből álljon. Ha szükséges forogna fenn némi megfelelő rész, vagy 40% a külföldön is elhelyezhető, miáltal külföldi tőke jönne az országba s érdekkapcsolatot hozna létre s így a kezdet nehézségeinek a leküzdése tekin-

tetésben nagy mértékben járulhatna közre a külföld is. Az egy-egy részvényt jegyzőket feltétlenül előnyben kellene részesíteni s a jegyzéshez daraboknak a száma korlátozandó volna.

Természetes, abban kétség nincs, hogy az alaptőke összege hazai pénzből is kikerülhet. Az sem volna éppen nagy baj, ha az alapításban az állam is résztvenne; habár ez nem igen kívánatos. Az államnak e részesedése $\frac{1}{3}$ $\frac{2}{5}$ öd részben, de úgy, hogy részvények útján a bankra befolyást ne gyakorolhasson.

Az egész aranykészlet újszólván a jegybankban központosul, mi nagymérvű megtakarítás s így a jegybank számára több arany is biztosítandó. Ott ahol a forgalom is telítve van arannyal, ott ez nem szükséges mert a forgalomban levő arany mintegy tartalékjait alkotja az aranykészletnek.

Általában az alaptőkének a beszerzése nagy nehézségeket nem okozna; mert ez feltétlenül jó üzlet s rá úgy bel- mint külföldi tőke szívesen vállalkozik.

A kontingens lehetne 200—250 millió K. Magyarország nemzeti vagyona úgy aránylik Ausztriához, mint 34:66-hoz, vagyis nekünk, mint agrikulturnálumnak, fejlesztési pénzszükségletünk, azaz bankjegyforgalmunk megfelel 34% megosztási kulcsnak. Ez beforgalmának a monarchiában Magyarországra eső része, vagyis 550—700 millió K. A hitelszükséglet körülbelül 650 millió K, melyet ki kell elégíteni váltó s lombard-fedezet ellen. E szám körül variál az összeg. Ennek a kielégítésére rendelkezésre fognak állni: az alaptőke, zsróbetétek, kincstári pénzállomány.

A bank aranykészleteinek legalább is 400 millió K-nak kell lennie, s ehhez 60 millió K legalább két aláírással ellátott s legfőlegb három hónapra szóló ércváltó: kell számítani. Emellett az ezüstkurrens mai összegében megtartható; az aranykészlet azonban fokozatosan szaporítandó volna.

Ha a bank az adómentes kontingenst (200—250 millió K) túllépné, köteles volna bankjegyadót fizetni, vagyis állami nyerményszedésnek volna helye. A bankjegyadó ne állandó kulcs szerint, hanem ugyanazon

százalékban állapítandó meg, mint amekkorára a megfelelő időben a jegybanknak a kamatlába.

A részvényeknek a névértéke lehetne 1000—2000 K s a lekötés 5 évre terjedne e jegyzéshez.

A bankjegyforgalom ércvel bankszerűen fedezendő. A fedezeti rendszer 40% volna. Bizonyos számításokat téve a következő eredményekhez jutunk 1907.-ben a bankjegyállományból 707 millió K jutott a 2028 millió K-ból. Már most ha a Magyarországra eső bankforgalomból és zsrókövetelésből, 760 millió K-ból, levonjuk a Magyarországra eső váltóércet, lombard-kölcsönök s ingatlanok összértékét, vagyis 503.5 millió K-át, akkor a fennmaradó 256.5 millió K lesz az az összeg, mely aranyban, ezüstben, ércfedezeti foglaltatott devizákban (aranyváltók) foglaltatott. Most ehhez volna számítandó az aranyban befizetendő 150 millió K alaptőke, mi a számítás alapjául szolgáló összesen 406.5 millió K ércfedezetnek felel meg s ami a 707 millió K bankjegyforgalommal szemben 58.5 millió K ércfedezetet jelent. És ha még ehhez hozzászámítanók a banknak kezdetben várható s már említett 150 millió K-ás nagyobb megterhelését, az ércfedezet 256.5 millió K-ra, vagyis 36.3% ra csökkenne.

Az ércfedezetnél a bank tulajdonát képező arany rudakon, bel- és külföldi arany érmeken kívül, a törvényes váltópénz-készlet s a jegybank külföldi piacokra szóló s aranyban fizetendő váltóinak s utalványainak egy megfelelő része beszámítandó volna.

Körmöcbányán, 1909. nov. 21. én.

Vizy Ferenc.

Szükséges-e a tótynelv tanítása a tanítóképzőben?

Mikor híre ment, hogy a levai állami tanítóképző intézetben a tótynelv tanítása kötelező lesz, nagyon sokan helytelenítették azt. Egy nagyobb, többnyire pedágógusokból álló társaságban csak ketten voltak, kik a miniszter ez intézkedését hasznosnak és célravezetőnek mondták. Többnyire ez volt

az ellenvetés: „Tótynelv a magyar királyi állami tanítóképzőben! No, ez ugyancsak sokat lendít a magyarosításon! Bizonyára ezzel akart kedvezni gróf Apponyi a nemzetiségieknek! Ezzel akarta őket megpóhítani!” s b.

A garamszentbenedeki tanítógyűlésen egy valóban kiváló, tekintélyes pedagógus megmutatta, hogy miként járjon el a tanító a tótajku népiszkolában, hogy ott a gyermekek könnyedén megtanulhassanak magyarul. Láttuk a direkt-módszert. Csakot mutatott az előadó a gyermekeknek s megmondta nekik, hogy az *cukor*. Később megismertette azt velük s megtudták, hogy az *édes*. Rövid idő múlva a gyermekek már szípen mondták, hogy a *cukor édes*.

Ez nagyon helyes. De hát az elvont fogalmakat hogyan tanulják meg a gyermekek? Azokat nem lehet sem szemléltetni, sem izleltetni. Például ezt: „A dicőség mulandó”. „A lélek halhatatlan”, stb.

Erre bizonyára azt a feleletet kapnám: „*Haladj ismeretből az ismeretlenre; az egyszerűről az összetettre; az érzékiről az elvontra, stb.*” Igen ám! De hogyan?

Azt hiszem, hogy azok, kik a tótynelv kiküszöbölését hangoztatják és azt főlölegesen tartják, vagy nem tanítottak sohasem tótajku népiszkolában, vagy ha igen, ők maguk is beszéltek e nyelven.

A tanítóképzőből kikerülő, tisztán magyarajku ifjúknak az képezi legfőbb vágyát, hogy magyar közösségbe jusson. Igen, de többnyire nem úgy történik, ahogy mi szeretnénk!

Oda megyünk, ahol elfogadnak, megválasztanak bennünket. Ha máshová nem lehet, hát tót közösség. Ugyan mihez kezd, mit csinál ilyen helyen a csupán csak magyarul beszélő tanító?

Ha az ovoda előkészíti a gyermeket az iskolára, még hagyján! Ovoda azonban legfeljebb csak minden huszadik közösségben van. Oly közösséget vegyünk tehát példakép, ahol ovoda nincsen. Ahol a gyermekek nem tudnak többet magyarul csak azt, hogy: „Dicsértessek a Jézus Krisztus!” Hogyan tanítjuk itt a nagyobb gyermekeket? Mert papíron, vagy a fehérszital mellett, nem is látszik valami nehézségnek ez a dolog; de tessék azt a gyakorlatban alkalmazni.

Tanítói pályámat Kovácsiban kezdtem meg. Megválasztottak, mivel tótul beszélő nem jelentkezett. Már ott voltam, de a tanítás csak két hét múlva kezdődött. Végig mentem a falun. A szülők beszédbe elegyedtek velem. Kérdést intéztek hozzám, de nem tudtam válaszolni. Éreztem, hogy elpirulok. A principálszótól azt kérdezték,

töltette el a kiszabott büntetést. Ezt a szolgabíró rövid uton eltávolították hivatalából, a ketreccet elkobozták és — ha jól tudom — még ma is őrzik a vármegyeházán.

O. honvármegyei szolgabíró pedig több esetben a vizpróbat alkalmazta kitünő eredménnyel. S habár a felsőbb hatóság tudott róla, a szolgabíró ellen nem indítottak fegyelmi eljárást; de még meg sem intették.

Hogy hol maradt itt az igazság? azt a következő sorok magyarázzák meg.

Ez a szolgabíró elfoglalván hivatalát, néhány hét múlva azon keletetlen tapasztalatra jutott, hogy a járás asszonyai, ha krumplikapálás, babszedés, patakon-mosás, kenderáztatás vagy egyéb alkalmakkor összemérték a nyelveiket, — ami az asszonyok között nagyon gyakori eset szokott lenni, — panaszokkal a szolgabíróhoz futottak, mindegyik keresvén a maga igazát.

A szolgabíró eleinte lelkiismeretesen vette a pereket. Kihalgatta a feleket és a tanukat s felvette a jegyzőkönyveket. De látván, hogy ezek a jegyzőkönyvek a legtöbb esetben minden alapot nélkülöző, hitvány perekből halomra gyűlnek az iróasztalán és idejének legnagyobb részét annyira elrabolják, hogy azok miatt a komolyabb ügyei

T A R C A.

Dalaimból.

I.

*Szép, holdvilágos, tiszta éjjelen,
Mikor az égen száz csillag ragyog,
Mikor a bánat titkon, lopva jó:
Akkor érzem, mily egyedül vagyok...*

*Valami tépő, sajjó fájdalom,
Melynek nevét hiába keresem:
Úgy megremegtet... úgy megborzadok...
Mikor neved hiába suttagom,
Hívó szavamra senki nem felel:
Csak laborulok — és sírok keservesen.*

II.

*Miért szeretem én úgy a magányt?
Tán — mert örömmel küldi bánatát?
Mert fáj a lelkem, fáj zokog sajjó:
„Csak egyedül, csak egyedül vagyok...”*

*Hogy reszket ott fenn halovány csillagom...
Csak nézem, nézem és imádkozom
S míg ajkam önfelédten mond imát:
Félek megrázza csillagsátorát
Az ég és halovány csillagom lehull*

III.

*Hová lesz a csillag,
Ha már nincsen fénye?*

*Hová holdogságunk,
Ha már nincs reménye?*

*Ha lehull a csillag
Holdvilágos éjen,
Mikor minden alszik,
Senki nincsen ébren;
Ki mondja meg akkor:
„Kevesebb egy búval”...
Ki mondja meg akkor:
„Hogy több van egy kinnal
A tenger ölében?...”*

M. Ruttkay Emma.

A vizpróba.

Irta: Jaross Ferenc.

Minden civilizált államban a törvények szigorúan tiltják a kínzó eszközök alkalmazását, amelyekkel hajdanában a boszorkány-és egyéb pörököt intézték el.

Deára eme törvény szigorú intézkedésének, Bars- és Honvármegyében ezeltt 35—40 évvel is akadtak még olyan szolgabírák, akik a középkornak ezen barbár módjait használták.

K. barsmegyei szolgabíró éles léccal bélelt, szűrt faketrebe záratta a vádlottat, hullja avni nem akart és a bűnössel abban

„Hogyan tanítja majd ez a fiatal tanító a gyermekeinket, ha sem minket, sem a gyermekeinket nem érti meg? Ismét éreztem, hogy még jobban piruók. Szégyenkeztem, restelkedtem. Eszembe jutott az a siheder, aki szial a kérésrel állított be a patrónus-földes úrhoz: „Uram! hajót akar velem tenni, tegyen meg ergem a faluban iskolamesternek! „Már hogyan? — veti közbe a patrónus — hisz te még olvasni sem tudsz! „Sehaj — volt a válasz — majd megtanulok a gyerekektől!“.

Igy voltam én is. A szülők nem voltak a magyarosítás ellen; de nem érthették meg, hogy taníthatom a gyermekeiket. Hogy követtem én a pedagógia elvét az ismertől hogy menjek az ismeretlenre, ha nem volt módomban a gyermek ismeretkörét megérteni? Nem kívánhatom, hogy a gyermek emelkedjék fel hozzám, nekem kellett az ő nyelvén beszélnem.

A felsőbb osztályokat (IV.-VI.) bízták rám. Ott még a direkt-módszert sem alkalmazhattam. Az alsóbb osztályokból magyar tanítást nem hozhattak magukkal, mert a tudásuk alig tudott tíz szót magyarul. Hogy egymás hibáit eltüntessük, szövetségre léptünk. Az egyezség értelmében kartársam tanította nálam tólul a vallást, én pedig hetenkint két órát tanítottam magyarul az ő osztályaiban.

Régiségárba helyeztük a fali tót olvasókönyvet; rendeltünk magyart. Öröm volt hallani, mily szépen olvastak: „A mécs ég“. Ezt valahogy megértették; de már hogy: „A harc dúl“, sehogy sem tudták megérteni. Használtnak kérdeztem: „No co je to, Jano? Palo? Vinco?“. Pedig a gyermeknek értenie is kell azt, amit olvas. Mivel a tótnyelvvel sehogy sem boldogulhattam, mindent magyarul tanítottam.

Eközben a községbeliek följelentették a prircit a királyi tanfelügyelőnél, hogy magyarul nem tud s így tanítani sem képes. Szives kitessekelését kérték. A közigazgatási bizottság elrendelte a vizsgálatot. Ez 1883. év február elején történt. Abban reménykedtem, hogy engem a vizsgálat érintetlenül hagy. Kiterjesztették rám is. Tenuóm pompásan elemeztek a magyar olvasókönyvtől. Hibátlanul kikeresték az alányt, állítványt és megneveztek a többi mordat-részeket is. Az ígéret ragozták a jelentő, az óhaját és költőmből; határozott és határozatlan alkban. A plebános-iskolaigazgató elragadt tásában így kiáltott föl: „Mi a gimnázium 6-ik osztályában nem tudtunk ennyit a nyelvtanból.“.

Feleltek a számtanból, földrajzból, történelemből és természetrajzból — magyarul.

A fölveit jegyzőkönyv szerint „kitűnő és dicséretreméltó“ volt az eredmény. *Thurán-szky Nándor*, volt szent-benedeki körjegyző, ezt írta a „Bars“-ba: „Az eredmény olyan volt, hogy azt bármely magyarajkú népiskola megirigyelhette volna“.

Egy volt a szerencsém. A bizottság tagjai nem kérdeztek meg, értik-e a gyermekek mindazt, amit elmondtak. Biz ebből szép keveset értettek.

Igy fest a tülzel-vassal való magyarosítás. A tülzel-vassal működő nemzetiségi politika csődöt mondott Franciaországban is. Amellett hogy a módszer nem sikerült, az általános műveltségre is ártalmas volt. Bretagnében évtizedek óta olyan az állapot, hogy, mikor a gyermekek kikerülnek az iskolából, sem írni, sem olvasni nem tudnak. Az iskolamester csak franciául beszél nekik, s a breton szó száműzve van a tanteremből. A gyermekek nem értik a mestert, a mesternek pedig kínai a tanítványok beszéde és így némajátékkal pezserolják el az időt. Ezek a gyermekek csak később, a hadseregben tanulnak egy kis francia szót, amit azonban hamar elfelejtnek, amikor szülőfalujukba visszakerülnek.

Tanítassék e tehát a felvidéken levő, valamint a remzetiséglakta községekhez közel eső tanítóképzőkben a tótnyelv?

Feltétlenül! Éppen a magyarosításnak eredményesebbé tétele miatt. Csak nagyon fölvilágosodott és kiválóan eszes embernek az agyában érlelődhetett meg az a gondolat, hogy ily üdvösen intézkedjék. Az idegen nyelvet nem értő munkájá csak tapogatózás a sötétben. A *Jurigák* fellépte óta az esztergomi szemináriumban a hiszapokat is tanítják tótnyelvre. Nagyon helyesen. Attól nem kell félni, hogy az a született magyar eltótosodik. Ellenkezőleg! Nem fél, hanem egész siker fogja koronázni magyarosító törekvéseit.

A csupán magyar nyelvet beszélő prapot vagy tanítót ellenszenvvel fogadják a tót községek. A nép nem barátját, hanem ellenségét látja benne, aki őt kínosból, nyelvtől akarja megfosztani. Míg ellenben, ha azt tapasztalja, hogy az a kulturmissziót teljesítő levita, vagy tanító bármily töredeve, de mégis az ő nyelvén szól hozzá, tisztelettel, barátsággal, szeretettel közeledik feléje.

A magyarosítás nagy és magaslatos munkáját több eredménnyel végezheti az, akinek anyanyelve magyar, de tanuljon legalább annyit tólul, mint amennyit a gimnázium első osztályában tanítanak a latinból.

Est modus in rebus!

Ghimessy János.

A szórakozás, mint a szociális élet egyes bajainak az eredője.

A szociális élet különböző bajaival foglalkozó problémák között ott találjuk azt a kérdést is, mely általánosságban véve a társas elemek szórakozásainak megnevezésével, tökéletesbbitésével foglalkozik.

Ha mélyére tekintünk a felhozott problémának, csakhamar észre vesszük, hogy ez a probléma nem sorozható az utolsó, a kevésbé érdekelt, hanem az első, az érdekelt, helyesebben az égetőbb kérdések megoldása közé.

Mert tény, hogy minél helyesebb, tökéletesebb az a szórakozás, mely a véghezvitt munka után következik, annál tökéletesebb, edesebb a pihenés s ennek révén a munka is.

Természeti szükséglet tehát, hogy a munkát mindenkoron bizonyos minőségű és időtartamu szórakozás váltsa fel. Vagyis a munka és az álom közötti időt olyannal kell kitöltenünk, mely a munka által ejtett testi és szellemi összhangtalanságot némileg kiegyenlíti s ez velejében véve nem lehet más, mint a helyesen alkalmazott szórakozás.

Éppezért fölülte kívánatos, hogy a munka, a szórakozás és a pihenés területei mindenkoron bizonyos összhanggal társuljanak egymással. Ha a munka, a szórakozás és a pihenés között nincs meg a megkívántó összhang; akkor az egyén testi és lelkiállaga között levő egyensúly is megbomlik, mi eléggé számos káros következményt von maga után.

E három tényező is mulhatatlanul egymásra van utalva, mintegy kiegészíti egymást.

Mert, ha az egyén élete kizárólag csak munkából és küzelemből állana, akkor ezen művellet bizonyos egyhangúságot, az önmagával való meghasonlást, stb. eredményezné. A helyesen alkalmazott szórakozás az a jótékony tényező, melynek hivatása abban pontosul össze, hogy edesebbé, könnyebbé, elviselhetőbbé, szinesebbé, stb. tegye az egyén életét.

Mint hogy tehát a szórakozás felette nagy szerepet játszik az egyén életében, kívánatos, hogy minden tekintetben megfeleljen azoknak a követelményeknek, melyek az egyén és ezzel együtt a társadalom boldogulását célozzák.

Azonban ehelyütt kérdezhajjuk, vajjon szórakozik-e minden egyes egyén úgy, mint azt a hasznosság és észszerűség kívánja? Korántsem. Ma már általánosságban véve tapasztaljuk, hogy igen sok egyén szórakozása felette messze esik attól a jótékony tényezőtől, mely a testi és lelki

rea-nciacióban maradnak: gondolt egy nagyot és segített a dolgon.

A legközelebbi alkalommal, mikor ismét két ilyen perlekedő asszony jött panaszával a hivatalába, türelemmel végighalgatta őket; de arról győződve meg, hogy ez az ügy sem egyéb, mint a nyelvek viszketelegésének eredménye, — így szólt a felekhez:

— Úgy látom, hogy te éppen olyan hibás vagy mint a másik. Kőcsönösen pletykázatok egymásra. Fogjatok szépen kezét és béküljétek ki!

Erre azonban az asszonyok nem lévén hajlandók, a szolgabíró kiküldött a hajdújára:

— János, hozd be a korsót!

A két asszony kíváncsian várta, hogy ugyan mit akar a korsóval.

Amikor a hajdú a vízzel telt korsót behozta, a szolgabíró azt mondja a harsogó asszonyoknak:

— Vegyetek a szájatokba egy nagy korty vizet; de ne merjétek azt lenyelni vagy kiköpní, mert akkor jaj nektek! Azzal a hajdúnak ezt a parancsot adta:

— Most pedig vidd be őket fél órára a dutyiba és vigyázz, hogy a víz szájukban maradjon!

Képzelteti e sorok olvasója, hogy milyen kínokat állott ki a két ellenség vízzel a szájában, egy helyre zárva, a hosszú fél óra alatt. Azt hiszem, a Beketov cirkuszában sem produkálnak olyan cifra némajátékot, amilyent azok rögtönöztek.

E tevéen a büntetés ideje, a hajdú a szolgabíró elé vezette őket, aki a szájukban levő viz eltávolítása után újból felszólította a kibékülésre s mert még mindig vonakodtak beszélni egymásnak, fogta a korsót: és azzal fenyegette meg őket, hogy ha azonnal ki nem békülnek, egy órára zárja be.

Az asszonyok látván, hogy duzzogásuk mitsem használ, oldalt pislogatva lassan közeledének egymáshoz és kezét fogták. Ezzel azonban a szolgabíró nem elégedett meg, hanem reájuk parancsolt, hogy csokolózzanak össze. Amikor hosszabb huzakodás után ezt is megtették, ezen szavakat intézte hozzájuk:

— No, így most már rendben van a dolog. Annyit azonban mondok nektek, hogy máskor ne veszekedjétek. Eljétek egyetértésben és békeségben. Jövöre pedig mindenféle csekélység miatt ne jöjjetek hozzám, mert sokkal szigorúbban fogok bánni veletek. Nekem fontosabb dolgaim vannak, mint

a ti pletykáitoknak elintézése. Isten áldjon meg! Elmehettek!

A falu nagy csodálkozására az asszonyok teljesen megbékülve együtt mentek haza. Otthon mindenkinek elbeszélétek, hogy a szolgabíró milyen igazságot szolgáltatott nekik. Ez a lecke olyan jó eredménnyel volt reájuk és a község többi asszonyaira is, hogy ott rövid idő alatt vége is szakadt a veszekedéseknek.

A szolgabíró más falu asszonyaival még néhányszor megismételte a vizpróbát. Ennek nemskára híre ment az egész járásban, minek folytán hova tovább mindig ritkábbak lettek a pletykaperek. Ha néha-néha az asszonyok veszekedtek, ki is békültek, mert nagy gúnyuk tartották a szolgabíró előtt való összecsokolózzást.

Az asszonyok nyelveinek ilyen módon való megfékezése fölött szivesen szemet hunyt a felsőbb hatóság. A férfiak pedig hálások voltak a szolgabíró leleményes eljárásért, mert hiszen az asszonyi nyelvek pihenésének ők élvezték a jó hatását. És ha akadt asszony, akit a perlekedés manója megszállt, az ura csak egy korsót mutatott neki s az elég volt arra, hogy a szóüzön benne rekedjen.

munka által támasztott összehangtalanság kiegyenlítésére törekszik. Így tehát legkevésbé sem lehet a célja, hogy a fennforgó összehangtalanságot elsimítsa, kiegyenlítse, hanem az, hogy a meglévőket még jobban fokozza. Azért ne csodálkozunk azon, hogy annyi életunt, elégedetlen s munkakerülő egyén rójj a társadalom mezejét.

Ha bepillantunk pld. a városi, vagy a falusi nép szórakozásaiba, észrevevessük hogy e szórakozások általánosságban véve jobbára csak oly részletekből állnak, melyek egyes-nyesen az egyén és társadalom boldogulásának a meggyírálására törekcsenek. Mert köztudomásu, hogy ugy a városban, valamint a falun legkivált az érzékiség kielégítése uralkodik a szórakozásban.

Igaz ugyan, hogy a városi, különösen a fővárosi népnek sokkal több alkalma nyílik nemesebb szórakozásainak keresztülvitelére, mint a falusinak, mert ott vannak pld. a színházak, muzeumok, könyvtárak, casinók, képtárak, kávéházak, lóversenyek, stb. melyeket a falusi nép nélkülöz, de egyuttal tény az is, hogy a városi nép azokon kívül még egyéb szórakozások után is fut.

A nagyvárosi, különösen pedig a fővárosi egyének javarésze tiszteliet a kivételnek ma már nem elégszik meg pusztán az u. n. közönséges s szelidebb jellegű szórakozásokkal, hanem oly szórakozásokat is kedvel, még pedig rendszeren, melyek suggestióban bizonyosfokú változatosság, újdonság, szokatlanság; egyszerűval pillanatnyi fokozott hatás uralkodik.

Az ily pillanatnyi suggestiókból táplálkozó szórakozások az idegeket aránylag elég rövid időtartam alatt erősen felkorbácsolják s ha többször ismétlődnek lassan, de biztosan a mérhetetlen kicsapongások örvénye és a szellemi elposványodás felé vezetnek. Vannak egyének, akik a szórakozásaikban leginkább s nagy előszeretettel az elköléséget, a fényűzést, a feltűnést, stb. hajszolják. Hogy céljukat mielőbb elérhessék semmiféle áldozattól sem riadnak vissza. Hányan vannak, akik emiatt adósságba, sikkasztásba, stb. keverednek s hányan vannak, akik emiatt koldussá, avagy öngyilkosá lettek. Az ily egyének szórakozásaiból az egyszerűség, az őszinteség és a szerénység, mi a szórakozás legzsebb ékessége, teljesen hiányzik. Viszont oly egyénekkal is találkozunk, akiknek anyagi helyzetük s egyéb körülményük nem engedi, hogy muakájuk befejeztével szórakozzanak.

Többek között pld. hány szegény tanuló van Budapesten, akik éjjel-nappal eggyé tesznek, hogy ugy, ahogy megélhessenek s folytathassák a tanulmányaikat.

Az ilyenek rendszeren az agyonsanyargatott, megnyűt idegekkel kerülnek a diplomához, mi később az életben felette megbosszulja magát, mert az idegek, időelött felmondják a szolgálatot.

De nemcsak a városi, hanem a falusi nép szórakozása is eléggé szomorú képet tár elénk.

Tények bizonyítják, hogy a falusi nép szórakozása felette szoros kapcsolatban van az alkohollal.

Ennek legfőbb oka abban keresendő, hogy a falusi nép a téli hónapokat jobbára csak átheveri; télen szegényben, unalmában korcsmározásra fanyalodik.

E vád nem annyira a pöket, mint inkább a férfiakat illeti. A korcsmázás által lassan-lassan elsziklik a munkától; munkakerülővé válik s ilyenkor rendszeren oly dolgokon töri fejét, melyek nemcsak a családra, hanem a társadalomra is káros kihatásuak.

Tagadhatatlan ugyan, hogy az alkohol fogyasztásból tekintélyes haszon háramlik az államra, de el kell ismernünk, hogy e fajta haszon sokkal jelentéktlenebb, mint az a töke, mely a józan nép energiájában rejlik.

Számos tapasztalat bizonyítja, hogy vannak falvak, különösen a felvidéken, ahol az alkohol felette nagy pusztításokat visz véghez. Az alkohol, fogyasztásnak káros következménye legzsebbeszközben az iskolákban észlelhető. Vannak iskolák, ahol a tanulók 40, 50%-ka satnya szervezetű s gyenge tehetségű. Ezen anomaliák kizárólag csak az alkohol fokozott mérvű fogyasztásának tudhatók be. Mindezekből röviden lát-

ható, hogy az alkohol rohamos terjedésének a meggátálása igen fontos szociális feladatok közé tartozik. Azért annyira szükségesek ezek az intézkedések, melyeket az állam az alkohol terjedésének meggátálására irányított.

Ilyenek különösen: a népkönyvtárak, daloskörök, a népies felolvasások, a háziipar, stb., melyek, mint tudjuk, nagyobbrészt a tanítókat vezetésére vannak bízva.

Ha a tanító lelkiismeretesen s buzgón teljesíti a kijelölt szociális körökben a feladatát, akkor ezzel megbecsülhetetlen és megfizethetetlen munkát teljesít.

Azonban ennek viszonzásául az állam is jobban becsülje meg a tanítót, mint eddigéig, mert bizonyos, hogy a tanító csak ugy munkálkodhatik teljes odaadással és lelkiismerettel a nevezett ügy terén, ha az állam is méltányolja fáradságát.

Szabolovszky István.

Különfélék.

— **Polgártársak!** Az önálló nemzeti bankért küzdő orsz. függetlenségi és 48-as párt több kiváló tagja *Bakonyi S.* alelnök vezetése mellett *ma vasárnap d. e. 11 óra 27 perckor* érkezik Lévára, hogy nagygyűlésükön résztvegyen. Fogadjátok őket az a lelkesedéssel és igaz magyar vendégszeretettel, amelyről Léva város polgársága minden időben híres volt! Felkérjük Léva város és a közelében lévő községek polgárait, hogy nagyevűi vendégeink fogadásán tömegesen vegyenek részt. Azok, akik kocsikkal rendelkeznek, kocsin, a fiatalok pedig lovasbandériummal vonuljon ki. A gyűlékezés a *Kossuth Lajos-téren történik, ahonntól 3/4 11 órakor indulnak a vasuti állomásra.* Kérjük polgártársainkat, hogy a bevonulás után és a város belsejében házaikat lobogó-disszal ellátni szivesek legyenek. — A lévai választókerület függetlenségi pártjának elnöksége.

— **Nyitral és Társa Irodalmi és Nyomdai r. t.** A kibocsátott részvény-aláírási leveken az aláírások serényen folynak. Jól esik tapasztalunk, hogy még a szerény fizetésű tisztviselők is sorra jegyeznek részvényeket. Olyan teszik. Jobb befektetés eszközésére bárkinek is ritkán nyílik alkalma. A befizetésekre vonatkozólag felhívjuk a részvényesek figyelmét, hogy egy-egy részvény után csak *harminc* koronát kell a közgyűlésig befizetni. A fennmaradó *hetven* korona befizetésére — úgy tudjuk — az alapítók a közgyűlésen azt az előterjesztést teszik, hogy *hét* hónapon át havi *tíz* koronás részletekben legyen befizethető. Ez a mód nagyban megkönnyíti mindenkinek a részvényszerzést.

— **Magyarország valamennyi Tanítótestületéhez** intéz felhívást a Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Tanítótestület. Azt kéri, mondja ki valamennyi tanítóegyesület, hogy kívánja, mikép az országos tanítói nyugdíj alapot kezelő bizottság rövid idő alatt számoljon be nyugdíj alapunk közvélési módozatairól s annak vagyoni állapotáról, hogy sürgősen kiderüljön, mily mértékben segíthetünk a saját örönből önmagunkon. Azt hisszük, a felhívás nem tévesíti el hatását. Annyi nyugdíjat, amennyit megbir a nyugdíj-alap, kénni jogos, megadni kötelesség.

— **A Bors megyei Tanítók Háza.** Örömmel értesülünk arról, hogy vármegyénk tanítószágnak szép eszméje, a létesítendő „Tanítók Háza“ intézménye, végre a megvalósulás felé közeledik. A fontosabb előkészítő ügyek végzése céljából f. hó 1.-én ült össze a „Barsa. Ált. Tanítóegyesület“ által kiküldött *szervező bizottság*, mely nagy buzgalommal s szorgos munkával fáradozik azon, hogy a „T. H.“ mielőbb felépülhessen. A szervező bizottság tagjai: *Köveskúti János* alt. tk. int. igazgató, *Kriek Jenő*, *Searba József* tk. int. tanár, *Jaross Ferenc* igazgató-tanító, *Missik István* újbányai ált. igazgató-tanító és *Sós Simon* izr. tanító.

— **A léva-bakabányai vasut.** Nov. 21. én a léva-bakabányai vasuti érdekeltség végrehajtó bizottsága ülést tartott Babban. A Fried és Adorján építkezési vál-

lalkozó céggel a vasut építésére vonatkozólag ideiglenes szerződést kötött. A szerződés értelmében a vállalkozó köteles a szerződés aláírásától számított 6 (hat) hónappal a tervezetet és általános költségvetését a bizottságnak bemutatni. Az érdekeltség megfelelő elhatározásának napjától számított további 6 (hat) hónappal tartozik a vállalkozó az építési részletes terveket a m. kir. kereskedelmi miniszteriumnak a közigazgatási bejárás elrendelésé végett benyújtani.

— **A Podluzsánka és Szikince-völgyi** patakszabályozó társulat tegnap Léván a városház nagytermében rendkívüli közgyűlést tartott. Elnök bejelentette, hogy az építési munkálatokhoz az alispán engedélye már a legközelebb beérkezik. Az építéshez szükséges kölcsön felvételét is engedélyezi a miniszterium valószínűleg még ez év folyamán. Semmi sem áll úba, hogy tavasszal a munkálatokat megkezdjék. A közgyűlés megalkotta a vízmeister szolgálati és fegyelmi szabályzatát. *Ordódy Endre* helyébe a választmányba *Ordódy Lajost* választották be. Barsvármegye alispánjának határozata folytán a közgyűlés az ártérfejlésű munkálatokat ujonlag megindítani elhatározta és pedig az érdekeltek személyenkénti értesítésével. Ebből kifolyólag új ötös bizottságot választottak. A bizottság tagjai *Horváth István* elnöke mellett *Váczy Jónás*, *Keserű Gyula*, *Szilvás István* és *Palásthy Lajos*.

— **Nagylelkű adomány.** A lévai kegyestánitörndi főgimnázium: *Mária-kongregáció* nagy örömben és meglepetésben részesült folyó hó 1.-én. *Thuróczy Kornél*, a magyar irlalmasrend tartományi főnöke, megleghangú fenkölt szellemű levél kíséretében *150 koronát* küldött a kongregáció céljaira. A kongregáció ifjusága azonnal megköszönte a nagybecsű adományt. Kötelességének tartja azonban a kongregáció vezetősége és ifjusága, hogy ezuton is a legmélyebb köszönetet fejezze ki jötevője iránt. Ismét egy újabb bizonyítéka annak, hogy *Thuróczy Kornél* nem feledkezik meg édes szülőföldjéről.

— **Humoros háziünnepélyt** rendez f. hó 12.-én d. u. 4 órai kezdettel a tanítóképző ifjusági önképző köre segélyalapjának javára. A műsor minden egyes száma könnyen élvezhető, humoros hangulatú; könnyed ének- és zeneszámok váltakoznak, különös érdeklődést kelthet azonban a két egyfelvonásos vígjáték a maga kacagató helyzetekkel. Részletes műsorát e háziünnepélynek lapunk jövő heti számában közöljük. Belepődj nem lévén, a t. c. közönség jóindulattára van bízva az ifjúság segélyalapjának pártolása. — Észért szeretettel hívja meg Léva város t. c. közönségét az intézet tanári testülete az ifjusága.

— **A székhelyáthelyezéshez.** A „*Barsi Ellenőr*“ különös kedvteléssel nyugtalankodik. Legutóbbi számában a vármegye nagy többségét gavalieros könnyelműséggel vádolja, mert az a megyeszékhelynek Lévára való áthelyezése által igen tetemes költséggel kívánja az adózó közönséget megterhelni. Ettől ne fájjon a B. E. feje! Az áthelyezést a megyei párt Léva város áldozatkészségéből az adózó polgárság minden megterhelhetése nélkül képes eszközölni.

— **Szarvasmarha-díjazás Léván.** November 28.-án tartotta ez évben utolsó tenyészállat-díjazását Baravármegye gazdasági egyesülete. Összesen 30 tenyészőt vett részt 16 drb. tehénnel és 24 drb. úszóval. A díjazás Rázgha Elnök elnöklése alatt ment végbe. *Hendl Lénárd* m. kir. gazdasági felügyelő, mint a földmívelésügyi miniszter megbízottja volt jelen. Az úszók díjazásánál az első díjat, 80 koronát, *Galambos János* felsőszecsei, második díjat, 60 K-t, *Kovács Lajos* felsőszecsei, harmadik díjat, 30 K-t, *ifj. Palinkás István* felsőszecsei, negyedik díjat, 20 K-t, *Kulesár Jónás* nagydíj és az ötödik díjat *Tóth Sándor* lévai kistenyésztő nyerte el. *Tshenek* díjazásánál az első díjat, 50 koronát, *Daboki Lajos* kisóvári, második díjat, 30 koronát, *Pólya András* kisóvári, harmadik díjat, 20 koronát, *Palásti János* vámosladányi kistenyésztőnek ítélte oda a bizottság. *Szilvási István* kisóvári tenyésző pedig tehénével diszokolevet nyert.

— **Handabanda.** Az „Esztergom“ c. lapjárunk nov. 28. számának a „Hírek“ rovatában ír valaki. A „Modern anyagiaság“ firmájú arasztos hír megtámadja Barsvarmegye gazdasági egyesületét azért, mert Léván vasárnap délelőtt a főistentisztelet alatt tartott szarvasmarhadíjazást. Ezt teheti. Megtámadja a „Bars“-ot is, mert az nov. 14. számában kommentár nélkül közölte a gazdasági egyesület híréit. A „Bars“ a nov. 21. számában ismételtelen közzetette a szarvasmarhadíjazást a következő megjegyzéssel: „Több esetben érkezett már szerkesztőségünkhez panasz a vidéki lelkesektől, hogy a vasárnapi tenyész-állat díjazás elvonja a hívőket az isteni tiszteltől. Nem lehetne-e a díjazásokat — különösen így késő őszi vagy téli időben — hétköznapokon tartani? Nem kételkedünk benne, hogy a gazdasági egyesület a lehetőség szerint tekintettel lesz a lelkesek méltányos panaszára“. Az erkölcs-bíróktól mindenképp előtérig igazságot várunk.

— **Eszküdtbíróági elnökök.** A pozsonyi kir. ítéleltudla elnöke az 1910. év tartamára az aranyosmaróti kir. törvényszékhez esküdtbíróági elnökké Dr. Kail Antal kir. törvényszéki elnököt, h. elnökké pedig Dr. Gáál Ilmoky Kálmán kir. törvényszéki bíró jelölte ki.

— **Iparostanoncokat keresnek.** A F. M. K. E. elnöksége főként a lelkes és tanító urakat, hogy azokat a szülőket, akiknek tanoncokorban levő fiaik vannak, figyelmeztetni sziveskedjenek, hogy a F. M. K. E. elnöksége újan megfelelő jó helyeket szerezhetnek a fiaknak. A vidéki sütők, molnások, szabók, cipészek, csizmadia, ácsok, kályhasok, sző. afestők, keményseprők, asztalosok, bogrnarok, kádarak, kocsiénezők, nyergesek, kovácsok, bádigosok, kézművesek, műszövek, kefézők, timarok, fé. üzők, és vegyeskereskedők négy évi tanoncszerződés mellett lakást, élelmezést, és ruházatot adnak az újasnak s ezenfelül viselik az oda-utazási, szerződési, tanoncsikoldoztatási, beteggyógyezési és felszabadítási költségeket is. Az itt fel nem sorolt iparágakban és kereskedelmi szakmákban legfeljebb csak lakást és élelmezést kaphat az újas.

— **Eszküdt.** B. rezeili Berczelly Miklós tb. szolgabíró, jarasi szolgabíró, múlt hó 23.-án esküdtöt örök hülegget W. Vincze Tinke urasszonynak Aranyosmaróton. Az ifju pár az örömapának, Vincze Gyulának, uribazánai családi körben elfogyasztott viláreggeit után meg a delelőtt folyamán Garasztenkereszire utazott.

— **A Magyar Építőanyag Termelők Országos Szövetsége** azon faradozik, hogy a budapesti építőanyaghiányt vidékről fehozandó anyagoknál ellensúlyozza s lapunk újan hívja fel azon vidéki építőanyag termelőket, akik Budapestre szállítani képesek, hogy pontos ajánlataikat a Szövetség központi irodájához, Budapest, VI. Váci-körút 31. sz. alá meletb küldjék be, hogy az ajánlatokat Budapest szeskefőváros polgármestere és a Budapesti Építőmesterek Egyesülete elé terjeszthessük, mely egyesület legutóbb alapította meg anyagbeszerzési központját.

— **Új anyakönyvvezetők.** A vármegye főispánja az araszcecsi községi anyakönyvi kerületbe Székely Bina ref. tanítót, az óvársi anyakönyvi kerületbe pedig Fazekas Sándor jegyzőgyakornokot teljes hatáskorral anyakönyvvezető-helyettesekké kinevezte.

— **Csődök és csődmegszüntetések az első felévben.** A folyó év első felében Magyarországon összesen 287 esetben rendeztek el a bíróságok a csődöt. Ebből Budapest területére esik 36, a szűkebb értelemben vett Magyarországra Fumét is beleértve 217, Horvát- és Szlavonország területére pedig 34 csődelrendelés. Julius 1-től október 15-ig bezárólag 119 csődelrendelés volt, Január 1-től október 15-ig tehát összesen 406 a csődelrendelés száma.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. minisztere nők Blazsek János gántai kir. bírósági napidíjazt az aranyosmaróti járás-bírószághoz vegrehajtóvá kinevezte.

— **Félaru vasúti jegy váltására** jogosító araképes évi igazolványok és a mar

használatban levőknek érvényesítése az 1910. évre a m. kir. államvasutak igazgatóságánál legkésőbb december 31.-én kérelmezendők.

— **Kölcsonkönyvtár** ujonnan kiegészítve kb. 8000 kötet, magyar, német és francia regény Nyitrai és Társa könyvkereskedésében Léván, Előfizetés bármely nap kezdhető.

A legjobb s a legalaposabb mosási mód az, amely csekély fáradság mellett a legjobb eredményeket szolgáltatja.

A ruhanemű beáztatása: A beáztatási vízbe (csak annyit venni, hogy az egész ruhanemű be van takarva) annyi „asszonydicséret“ mosó kivonatot teszünk, hogy az a kavarásnál erősen habzik. A masnap reggel való kimosás a beáztatási vízben legjobban a „Schicht-szappan“-nál történhetik. A kifőzés előtt a ruhanemű előbb forró vízben, aztán pedig hideg vízben jól öblítendő ki. A főzővizhez legcélszerűbben vajmi „Schicht-szappan“ vagy „asszonydicséret“ mosó kivonatot teszünk. Nagyon fontos még a sok vízben való, gondos és többszörös kiöblögetés, míg mind a „Schicht-szappan“ által feloldódott piszokrészek nem távolítottak el s az öblögetési víz tiszta nem maradhat.

Közönség köréből.

Köszönetnyilvánítás.

Mindenekelőtt a lévai izr. hitközségnek, azonban az összes jó barátainknak és ismerőseinknek is, kik felejtetetlen jó anyák illetve anyósom ösv. Reisz Vilmosné elhalozása alkalmával úgy segéllyel mint szives részvételükkel fájdalomukat enyhíteni szivesek voltak, fogadják ezúton is hálás köszönetem.

Friedmann Izidor,

Nyilvános köszönet.

A körmöcbányai Takarékpénztár és az Első Magyar Biztosító Társaság lévai főügynöksége 10—10 koronát küldtek a Léván letesített Tanítók Háza javáa.

Fogadják nevezeit intézetek vezetői nemes lelkiségükért az egyesület hálás köszönetét.

Végh István,

Deák Adolf,

a barsm. ált. tanítóegyesület elnöke.

a barsm. ált. tanítóegyesület főpenztárosa.

Hivatalos közlemény.

2842/1909 szám.

Hirdetmény.

Közhírré tételik, hogy Léva város határában az egyes földrészleteknél beállott állandó mivélesi ág és adó tárgyváltozásokról felvett jegyzékben az új katasteri tiszta jövedelem kiszámítása megtörtént.

Ezen változási jegyzékek f. évi december hó 1-től kezdődőleg december hó 30-ig Léva város adóhivatalánál (városház I. emelet 9 ajtó) közzételezve vannak kitéve, amely idő alatt a változott parcellák birtokosai a netán sérelmesnek vélt sorozás ellen felszólalásaikat előszóval vagy írásban bejelenthetik.

Léván, 1909. évi december hó 1.-én.

Bédogh Lajos
polgármester.

7704/1909 szám.

Hirdetmény.

Léva város képviselőtestületének választás alá eső tagjai közül az 1909. év végével kiléptettek helye betöltendő lévén, — a megejtendő választás határnapját Barsvarmegye alispánja f. december hó 17-ik napjára tűzte ki és helyettes elnökül Levatic Gusztáv törvényhatóság bizottsági tagot kérte föl.

Midőn erről a választási joggal bíró közönséget értesitem, egyuttal köztudomásra hozom, miszerint a I. választó kerületre nézve a választás a városház közgyűlési termében, a II. kerületre nézve a római kath. fiúiskola épületében, s a III. kerületre nézve a mértékhatékos helyiségben (Vöröskör épület) fog megejtetni.

A választás illetve a szavazatok beadása kezdődik a kitűzött választási határral reggeli 9 óráján és tart délután 4 óráig, azottul szavazatok nem fogadtnak el.

Az I. és II. kerületben 7—7, a III. kerületben 6 rendes tag s ezenkívül minden kerületben külön két póttag választatik.

A II. kerületbeli elhalt Knapik Miklóson kívül kiléptettek, kik újból választhatók a következők: az I. kerületben: Bartos István, Bahula József, Csernák Izidor, ifj. Hlavács József, Huberth Vilmos, Rapiczky János, Szabó Sándor.

A II. kerületben: Borcsányi Győző, Koncz István, Ördögh Lajos, id. Racz Jónás, Tulassay József, Dr. Weinberger Adolf.

A III. kerületben Czibulka Rezső, Fornay István, ifj. Galambos István, Juhász István, ifj. Koncz József, Tóth István.

A választás szavazati lapok után történik, melyeken a rendes tagok után a póttagok elkülönítetten olyképen tüntetendők fel, hogy a rendes tagokra s a póttagokra adott szavazatok megkülönböztethetők legyenek. — Az ezuttal bevalasztandó póttagok az 1886. évi XXII. t. c. 41. §-ának 2. bekezdése szerint amennyiben rendes tagokká nem válnak, — 3 év múlva kilépnek. — A nagykorú nők, testületek, intézetek, társulatok, cégek s általában a jogi személyek csak úgy gyakorolhatják a választásnál jogaikat ha meghatalmazottakat állítanak, kikre vonatkozó meghatalmazások azonban legkésőbb a választás megnyitását megelőző egy órával a választási elnökkel átadandók.

Végül fölkérem a választó közönséget, hogy polgári jogának gyakorlásában részut vegyen és a rend fenntartásához szigorúan alkalmazkodjék.

Léva, 1909. évi december hó 3.-án.

Bédogh Lajos,
polgármester.

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Kónya József rendőrkapitány

Buzs w.-mássánsként 26 kor. 40 fill. — 26 kor. 80 Kétazeres 24 kor. 80 fill. 25 kor. 20 fill. — Rozs 19 kor. — fill. 20 kor. — fill. — Arpa 13 kor. — fill. 14 kor. 20 fill. Zab 14 kor. 40 fill. 15 kor. 60 fill. — Kukorica 11 kor. 60 fill. 12 kor. 20 fill. — Lencse 21 kor. 80 fill. 22 kor. — fill. — Bab 20 kor 40 fill. 20 kor. 80 fill. — Kéjes 18 kor. 60 fill. 18 kor. 80 fill.

Vetőmagvak 100 kilónként: Vörös lóhere természetűl aránkamentes 135—140 Vörös lóhere, kis aránkás 105—110 Vörös lóhere, nagy aránkás 105—110 Luczerna természetűl arankamentes 175—180 Luczerna, világos szemű aránkás 140—144 Luczerna, barnás szemű 115—120 Biborhere 42—44 Baltacsin 32—34 Muharmag 20—22

Szerkesztői üzenet.

L. B. Léva. Az „Oroszlán“-ban a poézisnek semmi nyoma, tehát . . . . A szomszédunknál alkalomadtán közöljük majd az első két verset. Ez teljes egész. A többi öt vers csak azért van utána akasztva, hogy az első kettőt is elrontsa.

F. P. Korpona A karácsonyi száma hagyjuk Levél meg.

Marcia. A kutya ugat, a karaván halad. Üdv! Sirály. Cikke jó; de nem lapunkba való.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései
1909. évi nov. hó 28-tól 1909. évi dec. hó 5-ig.

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Kósa István Gergely Lidia	fiu	István
Matusek Gy. Turpinszky E.	fiu	József
Gubó Gáspár Sabik Mária	fiu	József
Szecső Sándor Zummer A.	fiu	Sándor
Varannai J. Lehoczky J.	fiu	Sándor
Nováki Mihály Péter Ágnes	leány	Erzsébet
Kabát Gáspár Sabik M.	fiu	halva szül.
Rácz János Rácz Ágnes	leány	Irma
Balázs M. Dubnyiczky M.	leány	Erzsébet
Balog Máté Szokács Mária	fiu	Róbert
Mészáros Lajos Valach M.	leány	Berta
Loderer János Kóczián M.	fiu	halva szül.

Házasság.

Vőlegény és menyasszony neve	Vallása
P. Kis Lajos Kulcsár Eszter	ref.

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
ösv. Szabó Istvánné Vida Zsófia	85 éves	Ag. végkimerül.
ifj. Inger József	2 "	Hevny béihurut
Fereucz Etel	7 "	Veselőb

Nyiltér*)

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Enyhe, oldó háziser mindazoknak, kik emésztési zavarokban és az illő életmód egyéb következményeiben szenvednek.

Egy eredeti doboz ára 2 korona.

Vidéki gyógyszerárakban kérjük Moll készítményeit.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Fájdalom csillapító és erősítő **bedörzsölés**, elismert, régi jóhírnevű háziser szagattás és hűlésből származó mindennemű betegségek ellen.

Eredeti üveg ára 1 kor. 2 Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Főszékhely MOLL A. gyógyszerész.

Cs. kir. udv. szállító, Bécs, I. Tuchlauben 9.

**Saját termésből kis üstön főzött
kítőnő minőségben**

Seprő és törköly-pálinka

Hektoliterenként . . . . 140 koronaért
Literenként . . . . . 160 fillérért

Sárga baraczk-pálinka

Literenként 5 koronaért.

Kapható Léván

HOLLÓ SÁNDOR
pincéjében.

Eladó ház. Belassa utca 8 számú
4 szobából és mellék-
helyiségekből álló ház szabadkezből eladó.

Eladó bor. Hontmegyei (fehér és vörös oporto) hegyi borok
eladók. Bővebbet LÉVÁN a Szauer-féle
villában.

Eladó ház. Kohary-utca 57. számú
ház szabad kezből eladó.
Bővebbet ott a háztulajdonosnál.

Kissáróban egy ház eladó,
mely áll
ké szoba, konyha, kamra, pincze, kocsiszin,
két kert, benne gyümölcs-fák, az épület 22
méter hosszú, az ára 1200 forint. Megtud-
ható ugyanott (alsó) Lőrincz Andrásnál.

Eladó ház.

A Honvéd-utca-ban lévő csinos

Sveiczi ház

egészben és hozzá egy darab gyümölcsös
kert, jutányos árban megvehető **Osztroider**
György tulajdonos-tól.

1044/1909 végtr. szám.

Arverési hirdmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel
közölni teszi, hogy a lévai kir. bíróság
1906. évi V. 423/1. sz. végzése folytán dr.
Weisz Lipót levai ügyvéd által képviselt
Weisz Salamon felperes részere alperesek
ellen 86 kor. követelés s jár. erejéig elren-
delt kielégítési végrehajtás folytán alperes-
ektől lefoglalt és 1000 kor. b. c. t. m. c. s.
ságokra a levai kir. bíróság 1909 V. 664/2
számú végzésevel az arveres elrendelvényen,
annak a korábbi vagy felülfoglaltatók kö-
vetelése erejéig is, amennyiben azok tör-
vényes zálogjogot nyertek volna, meg hátr.
44 K 94 f s járulékal erejéig Nemes O o s-
sában leendő megartása határidőül **1909.**
évi deczember 7. és következő napjan
délután 3 óraja aml. etik, amikor a bi-
róság lefoglalt négy ló és egy szekér s
egyeb. ingóságok a legtöbbet ígérőnek
késpénzfizes mellett, szükség esetén becs-
áron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárve-
rendő ingóságok vételarából a végrehajtó

követelését megelőző kielégítettséghez jogot
tartanak, amennyiben részükre a foglalás
korábban eszközöltetett volna és az a vég-
rehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik,
elsőbbségi bejelentéseiket az árverés meg-
kezdésig alulirt kiküldőtnél írásban vagy
pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdménynek
a bíróság tábláján történt kifüggesztését
követő naptól számítatik.

Kelt Léván, 1909. nov. hó 21. napján.

Karácsonyi Pál,
kir. bir. végrehajtó,

4319/1909 tlv. szám.

Árverési hirdmény.

A lévai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság
közölni teszi, hogy Eurenstein Ignác és Grünwald
Jakab végrehajtóknak Halasz Fülöp végrehajtást
szüendő eiten végrehajtási ügyében benyújtott újabb
árverési kérvénye folytán Eurenstein Ignác végrehaj-
tató javára 78 korona 22 fillér tőke ennek 1908 évi
au usztus 20-tól járó 6% kamatai 21 korona 90 fillér
eddig per es vég ehajtsi 19 korona 15 fillérben
megállapított árveres kereti, Grünwald Jakob végre-
hajtató javára 20 korona tőke ennek 1908. évi augusz-
tus 20-tól járó 6% kamatai 16 korona 45 fillér eddigi
per es végrehajtási 19 korona 20 fillérben megállapí-
tott árveres kereti és az ezuttal 12 koronaban meg-
állapított újabb árveres kereti valamint mindket
végrehajtató javára a meg felmerülendő további
költségeknek valamint a csatlakozott Steiner Henrik
lévai lakos hitelező 86 korona tőke és járulékaiból
álló követeléseinek kielégítése végett az 1881. évi
LX. t. c. 144. § és a Vhn. alapján a végrehajtási ár-
verést a végrehajtást szüendő Haász Fülöpnek a
lévai kir. járásbírósg területén Nagykoszmary közég
határában fekvő és a nagykoszmaryi 3. szjkyben A
1 6. 7. 8. sorszám alatt leivelt 1/4 telki közös legető
illetőségben való B 24 t. alatti 11/80 rész illetményére
13 korona, az ottani 438. szjkyben A 1 1 sor 3
hrszamu ingatlan és 4 o. i. számu hazban való B 2.
ó. t. alatti 16/48. rész illeményére 377 korona, az
ottani 444. sz. jayben A 1 1 sor 564 hrszamu ingat-
lanban való B 2. 8. t. alatti 16/80 rész illetményére
227 korona és végül az obarsai 862 szjkyben A 1 1
sor 596/b. hrszamu ingatlanban való 467/2484 rész
illetményére 247 korona kikültási árban az arverest
elrendelte, megpedig a Vhn. 26 § alapján akként, hogy
ezen határon az az ingatlanok a megállapított kikültá-
tási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el adni nem
fognak és hogy ezen arveres aital a nagykoszmaryi
438. szjkyben C 5 tétel alatt Belányi szül. Halasz
Katalin javára bekebelezett la ási szogaimi jog
nemkülönben az obarsai 862. szjkyben C 4. 3. tétel
alatt Szeiczi Janos és neje Malis Johanna obarsai
lakosok javára bekebelezett haszonélvezeti jog nem
lesz érintve.

Ezen nyilvános bírói árverés a nagykoszmaryi
három ingatlan illetőleg 1909. évi deczember hó 30-ik
napján délelőtt 9 órakor Nagykoszmary közég hazanal
az obarsai egy ingatlan illetőleg pedig ugyanazon na-
pon deli 12 órakor **Obars közéghez** anal is megtartva.

Az árverési szándékozók tartoznak az ingatlan
kikültási árának 10%-át készpenzenben vagy az 1881.
évi LX. t. c. 42. § aban jelzett arfojammal számított
és az 1881. évi 3333. számú I. M. R. 8. § aban ki-
jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezhez
letovani vagy az 1881. évi LX. t. c. 170 § a értelmé-
ben a banatpénznek a bíróságál törtent előleges elhe-
lyezéséről kikültott szabályszerű elismervevny atszoi-
gáltatni, mely kötelezettség aial csak a Vhn. 21. §-aban
meguevezeték vannak felmentve.

Azon árverelő ki a kikültási ároál magasabb
ígéretet tett, ha többet igérni senki sem akar, köteis
nyomban a kikültási ár százaléka szerint megállapí-
tott banatpénzt az aital ígert ár ugyanannyi százalé-
kig kiegészíteni, mert na ezen kötelezettségenek
eilet nem tesz, ígéréte figyelmen kívül marad és a
haladéktalanul folytatandó árverésben többé részt nem
vehet.

Kelt Léván, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi
hatóságánál 1909. évi november hó 4. napján.

Hoffmann Arpád,
kir. alb. rő.

Burgonya eladás. Körübelül
100 mm. jó
minőségű burgonya eladó. Tudakozódni a
honvéd-laktanya 17. sz. szobájában lehet.

Knapp Dávid,

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára Léván.

Piactéren — nagy kiterjedésű gépraktárom céljára
— ujonnan épült házamban nagy választékú

állandó gépkiallitás

van berendezve, melynek megtekintésére az érdeklődőkön-
séget — vétel kötelezettség nélkül is — mindenkor szivesen
látom és szakszerű magyarázatokkal készséggel szolgálók

Hazai gyártmányú gépek

u. m. **HOFHERR** és **SCHRANTZ** féle gőzcséplő
készletek, **GANZ** féle motorok minden nagyságban
valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

Képeskönyvek,
ifjusági olvasmányok,
disz munkák,
IMAKÖNYVEK
nagy választékban
Nyitrai és Társa
könyvkereskedésében
LÉVÁN.

Eladó ház. A Kálnai-utcai 22. számú ház, mely áll 3 külön lakásból, mellékhelyiségekkel, tágas udvarral és kerttel szabad kézből eladó. Bővebben értekezni lehet ugyanott a háznál.

Császarfürdő Budapesten. Nyári és téli gyógyhely, a magyar irtalmasrend tulajdona. Elsőrangú fűzős hévívíz gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medencés és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használatnak az összes reumatikus, és idegbántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénsavas- és vllamosvíz-fürdők. Ivó- és belélegzési kúra. Prospektust ingyen és bérmentve küld **Az Igazgatóság.**

Berkocsi, bunda és lábzsák.

Ezennel van szerencsém a n. é; utazóközönség figyelmét fölhívni a hűvös idők beálltával zárt kocsimra és megjegyzem, hogy a kocsik használatához bundát és lábzsákot csekély díjért kölcsönözök.

Teljes tisztelettel
Ertler Henrik,
berkocsi tulajdonos
Léva.
Zugó u. és Szepesti u. sarok.

Karácsonyi vásár
rendkívül olcsó árakon
Holzmann Bödog

uri- és női divat áruházában
Léva n.

Tüzifa hasáb és aprítva,
porosz kőszén és pirszén-
rendeléseket elfogad és
házhoz szállít

Braun József és fia.

Iroda: Honvéd-utca Wertheimer-ház.
Telefon szám 12.

Szőlő oltvány,

szőlővesszőről és borról nagy képes árjegyzékemet

INGYEN

és bérmentve küldöm meg, aki címét tudtja. Ezen könyvet még az is kérje, aki rendelni nem akar, mert ebből megtanulhatja a szőlőtelepítést s emellett sok szőlőkép van benne. Szőlőoltványokból és más egyéb európai és amerikai sima és gyökeres vesszőkből, a világhírű Delawareből állandóan több millió készlet eladó, olcsó ár mellett. Több ezer ellismerő levél, közte több hercegi és grófi uradalomtól

Czím: **Szücs Sándor fia, szőlőtelepe**
Bihardícszeg.

**Jóság,
ár és
súlyra**

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht
szarvas
szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképeségében, lágy-ságában és olcsóságában.

Szives tudomására adom az igen tisztelt vevő közönségnek, hogy üzletemben az előnyösen ismert

OCCASIO ELADÁS

mint minden évben ez idén is folyó évi **december hó 1-én** veszi kezdetét.

Eladásra kerülnek: fekete és színes selyemszövetek 3 féle árban, különféle ruhaszövetek, batisztok és zephirek.

Blumenthal Jónás,
női- és uri divatüzlet,
Léva n.

Eladó üzlet.

40 év óta az oroszkaikucorkgyár tőszomszédságban fennálló vegyeskereskedés a házzal együtt eladó, esetleg a ház bérbeadó.

Bővebbet

Stamberger Mórnál

Oroszka n.

!! VALÓDI AMERIKAI CIPŐK !!

Kovács Sándor

dúsan berendezett

férfi-, női- és gyermekcipő raktára

LÉVÁN,

Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok!

Kossuth Lajos-tér 1. sz. (Uj városház épületben).

Nagy választék valódi

orosz-, sár-, hó- és házicipőkben.

Mérték utáni

megrendelések és javítások elfogadtatnak.

Pontos kiszolgálás.

!! Legolcsóbb bevásárlási forrás !!

Gyermekcipők leg jobb minőségben!

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult küszvényéknél, oszónál és meghülesekéknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Ferenczi János

uri-, női- és gyermekcipő üzlete

Kálvin-udvar. Léva. Kossuth L.-tér.

Az újonnan berendezett üzletemben raktáron tartok és mérték után készítek

uri-, női- és gyermek-

czipőket

a legújabb divat szerint kiváló anyagból és barmy különlegességet a legszolidabb árák mellett.

Karácsonyi és Ujévi Occasio!

Tisztelettel értesítem Léva város és vidéke közönségét, hogy folyó 29-én, Kossuth-téren a Kálvin-házban rőfös-, divat- és rövidáru üzletemben a **karácsonyi occasio** megkezdődött, mely január hó 1-ig fog tartani.

Különbösen felhívom a tisztelt vevőközönség figyelmét raktáromon lévő szép, divatos **női szövetek**, **női posztók**, **cosmáncs barkettek**, **fehér vásznak**, **kamavásznak**, mindennemű damaszt áruk **mélyen leszállított áron** árusítom el.

Maradtam alázatos tisztelettel

Stern Lajos Léva

Kossuth-tér (Kálvin-udvar)

rőfös-, divat- és rövidáru üzlete.

Karácsonyi és ujévi occasio!

T. cz.

Van szerencsénk tisztelt Uraságod becses tudomására hozni, hogy Léván, Kossuth Lajos-téren (Kálvin-udvar)

temetést rendező intézetet

alapítottunk. Semmi áldozatot sem kimélve, egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő temetkezési intézetet állítottunk fel, mely **folyó évi november hó 15 én** működését megkezdvén, az előforduló gyász esetekben készséggel ajánlja fel szolgálatát.

Az intézet törekvése leendő egyszersmind, hogy a szomorú, de a kegyelet és tisztelet kifejezését célzó intézményt legszegényebb embertársunk is aránylag épügy igénybe vehesse, mint a leggazdagabb.

E cél elérhetése végett és hogy a legkülönbözőbb igényeknek is megfelelhessünk, a temetés rendezésének költségeit illetőleg a következő osztályzatok állapították meg, u. m.:

I. polgári oszt. temetés	24—26 K	I. díszosztályu temetés	400 K
II. " " "	50 "	II. " " "	700 "
III. " " "	70 "	III. " " "	1000 "
IV. " " "	130 "	IV. " " "	1200 "
V. " " "	160 "		
VI. " " "	240 "		

Az előforduló gyász esetek alkalmával a fenti osztályzatok közül bármelyik szerint történt megállapodás után a temetések-nél minden kívánatos legkisebb teendőt az intézet fog teljesíteni, anélkül, hogy ez csak némileg is további gondját képezné a gyászoló családnak, mely ily szomorú percekben ugyis alig képes figyelmét minden szükséges és gyakran kicsinyesnek látszó dolgokra kiterjeszteni, melyek az intézet által egy gyakorlott vezetőknek és legtöbbször maga az intézet tulajdonosának felügyelete alatt, a legpontosabban a n. é. közönség kívánalmaihoz képest és teljes megelégedésre fognak teljesíteni.

Az intézet minden e szakmához tartozó árucikkkel a legnagyobb választékban el van látva; kívánatra a gyászruhák készítését is elvállalja, melyek 6 óra alatt készülnek.

Mély tisztelettel

Léva, 1909 november hó.

Léva és vidéke első dísztemetést-rendező intézet.

Kossuth Lajos-tér (Kálvin-udvar).

December hó elejétől özégünk egyuttal élővirág-üzletet is tart.

Loserth Dezső

fűszer-, csemege-, bor- és ásv.-viz kereskedése.

LÉVA, Kossuth Lajos-tér I. szám.

Naponta friss felvágott. Teljesen friss árak. Prágai sódar. Naponta friss teavaj. Császárbus főzve. Debreczen paprikás szalonna. Naponta friss bécsi, frankfurti és székesévi virsli. Frissen érkezett különböző teasütemény.

Karácsonyi csukorkák nagy választékban.

Friss teasütemények.

Jutányos ár! Gyors és pontos kiszolgálás!

A Zöldkert-utcai

fényképezési-, festészeti és nagyító

műtermemet

az újonnan épült Kálvin palotába helyeztem át, mely a legmodernebb felvételekhez van berendezve.

Készítek u. m. **platin**, **aquarell**, **bromézüst** és **pigment** képeket, valamint közönséges fényképetet, legkisebb nagyságtól és ezen életnagyságig. Különlegességek: **gyermek**-, **csoporthelyvételekben**.

Ugyazintén meghívás esetén **házonkívüli felvételeket** teljes sikerrel készítek.

nagyítások bármely régi fénykép után teljes életnagyságig

Kedvezőtlen időjárás mellett is eszközök sikerült felvételeket.

A mélyen tisztelt közönség szíves megbízásait, rendeléseit kérve, vagyok kiváló tisztelettel

NAGY ARTHUR

fényképezés.

Léván. Kossuth Lajos-tér, Kálvin-udvar.

Kern Testvérek

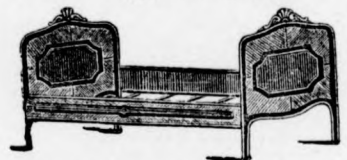
LÉVÁN.

vas-, fűszer- és csemegekereskedők.

Ajánljuk újonnan átrendezett raktárunkat olcsó, pontos kiszolgálásunkkal.

Valódi Angol, Key, Bat-leaxe, Brazíliai, Cuba, Jamaika rumokat, likőröket

orosz-kínai **TEÁKAT**, csemege-sajt, naponta friss felvágott, déli gyümölcsök és mindennemű fűszer- és gyarmat-árakat.

Továbbá téli idényre magyar gyártmányu, folyton égő **Viktória**, **Meidinger**-rends. kokszi-,

kályhákat, **tűzhelyek**, faszén-fűtésű kályhák és kályha felszereléseket, nickel, aluminium, email, öntött és lemez **konyha-edények**, alpacka tea-főzők, evőeszközök jótállásra vadászati felszerelések, lőpor, **fegyverek** dús választékban, nagy választék épület- és mindennemű vasalásokban.

Becsés pártfogását kérve továbbra is igen tisztelt vevőinknek.

Varrógépek

5 évi jótállásra!

KÁVÉ NAGY RAKTÁR 240 KOR. 440 KOR.

MINDENMÉNY FÉSTÉKÁRÚK

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle pemetefű czukorkánál!** Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RÉTHY-félet** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. **doboz ára 60 fillér**
Csak **RÉTHY-félet** fogadjunk el!

Kristálylimonádé

a citrom alatrészből por alakban előállított készítmény megfelelő mennyiségű cukorral együtt limonádé előállításához.

Viz hiányában

szárazon a szájba vevő kitűnő szomjúság csillapító.

Utazásoknál
Kirándulásoknál
Sport-kedvelőknek
Turistáknak
kitűnő szolgálatot tesz.

Egy 1 kgmos doboz ára 3 K. 60 f.

Egy 1/2 kgmos doboz ára 1 K. 90 t.

Egy 1/4 kgmos doboz ára 1 korona

Egy adag csomagolva, ára 6 fillér.

Az állandó limonádé fogyasztókra nézve előnyösebb ha 1/4 kg.-os, 1/2 kg.-os, de különösen ha 1 kg.-os dobozt vesznek.

Törvényileg védve! — Ügyeljünk a védjegyre!

Kapható minden fűszerkereskedésben

Készíti **Kertész Ernő,**
győzösi sz. Szabadkán

DIADAL
LÁNC SZIVATTYÚINK
A LEGTÖKÉLETESEBB

GYÖZŐ BÉLA
ÉS TÁRSA
BUDAPEST
V. BÉRO ÁCZÉL-U. 3.

KÉRJEN
ÁRJEGYZÉKET

Karácsonyi és ujévi

ajándéknak

tartósságánál, valamint állandó értékénél fogva legalkalmasabb az ékszer vagy óra.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek dus választéku **óra, ékszer, arany és ezüst áru**

üzletemet, melyben mindenki részére alkalmas ajándék található. — Tulhalmozott raktárom csökkentése céljából egész deczember hónapban

mélyen leszállított **árakon** árusíthatok.

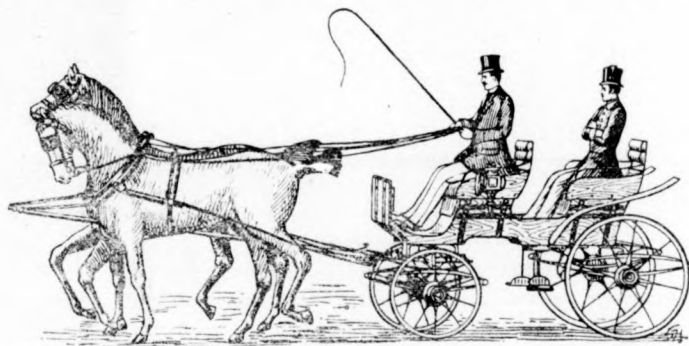
Vidéki megrendeléseket gyorsan és lelkiismeretesen teljesítek.

Kitűnő tisztelettel

Klein Sándor

óras és ékszerész

L é v á n.

GYÖRGYI

szijgyártó, kocsi
nyerges és
fényező

LAJOS

saját kovács
és
bognár műhelye

Ajánlom **Léván Szepesi-utca 5. és Kálnai-utca 23** alatt lévő **szijgyártó, nyerges, kocsifényező, kovács és bognár műhelyemet,** valamint **kocsi és lószerszám raktárait.** Sérvekötők minden alakban; kívánatra rendelés szerint készítek és javítok.

Elvállalok a mai izlések szerint bármilyen alakú **fiédes kocsik elkészítését** valamint a **legegyszerűbb munkákat is**

Nagy választékot tartok saját készítésű, könnyű, izléses **kocsizó lószerszámokban, ígás és komet szerszámokban, nyereg és vadászati eszközökben, istálló és börtisztító szerekben, utazó cikkek, bőrdíszműáru szivartárcákban és lópokréc gyári raktára.**

Mindemelnek javítását egész olcsó áron készítem.

Kiváló tisztelettel,

Györgyi Lajos.

TERVEZET

NYITRAI ÉS TÁRSA IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT ALAPÍTÁSÁRA.

A részvénytársulat célja:

1. §. Az 1875. évi XXXVII. t.-c. 150. §. határozatai alapján alulírottak, mint alapítók, jelen tervezet és aláírási iv kibocsájtásával a Nyitrai és Társa lévai cég vállalatának átvétele mellett irodalmi és nyomdai termékek modern ellátására — részvénytársulat alakítását tervezik.

Ebből kifolyólag a részvénytársaság célja:

- a) könyvek és irodalmi termékeknek előállítása és terjesztése által közrehatni a kultúra terjesztésében;
- b) hírlapok, folyóiratok, nyomtatványok kiadása, a kő- és könyvnyomdászat üzletkörébe vágó nyomtatványok készítése;
- c) a tudomány fejlesztésére alkalmas eszközök, tanszerek közvetítése, továbbá oly kereskedelmi, vagy ipari vállalat létesítése, vagy társulás útján leendő megszerzése, mely a vállalat fejlődését emeli.

A társaság cége, székhelye, tartama és alaptőkéje:

2. §. A részvénytársulat cége: „Nyitrai és Társa Irodalmi és Nyomdai részvénytársulat“.

Székhelye: Léva.

Tartama: határozatlan.

Alaptőkéje: 50.000, forgótőkéje 10.000 korona, melynek beszerzése céljából 600 drb. 100 kor. névértékű, névre szóló részvény bocsájtatik jegyzés alá

Az alapítóknak fentartott jogok:

3. §. A részvénytőke tulajgyzese esetén — a redukción tekintetében — az alapítók szabadon rendelkeznek.

Az alaptőke felemelése és új részvények kibocsájtása esetére az alapítók fentartják az elővételi jogot a kibocsájtandó új részvényekre.

Az alapítók a kereskedelmi törvény 183. §-a értelmében fentartják a jogot az első igazgatóságnak három évre leendő kinevezésére és a vezetés szervezésére.

A részvények jegyzésének határideje és befizetésének módja:

4. §. A részvényaláírás véghatárideje 1909. december hó 10.

5. §. A társulat részvényei névre lesznek kiállítva és egyenként 100 korona névértékben bocsájtatnak ki.

6. §. A jegyzett részvények névértékének 10%-a aláírásakor, 20%-a 1909. december hó 12-ig fizetendő be. A további 70% befizetése iránt a közgyűlés határoz,

7. §. Az aláírók elfogadására az alapítók és az általuk felbatalmazott, az iven megnevezett ivtartók vannak feljogosítva.

8. §. Az ivtartók által aláírásakor átvett 10%, valamint az 1909. év december hó 12-ig fizetendő 20% közvetlenül Dr. Kmorskó Béla lévai ügyvéd urnak, az alapítók meghatalmazottjának fizetendők le.

9. §. Alapítási költségekre részvényenként 2 korona számítható fel.

Az alakuló közgyűlés összehívásának módja, határideje:

10. §. Az alakuló közgyűlés alulírott alapítók által a „Bars“ hasábjain 14 nappal előbb közzétett hirdetemény és az egyes jegyzést eszközölt részvényesekhez intézett meghívók útján fog egybehivatni.

Az alakuló közgyűlésen való részvételre minden részvényt jegyző jogosult, ki a közgyűlés napjáiig úgy a jegyzésnél meghívántató 10%, mint a december hó 12-ig befizetendő 20% s így együttvéve a — törvényben meghatározott — 30% befizetést elismervény, vagy postavevény által igazolja.

Léva, 1909. november hó 20-án.

BÁNDY ENDRE
evang. lelkész.

BÁTHY LÁSZLÓ
prépost-plebános.

BELCSÁK LÁSZLÓ
kir. közjegyző.

BÓDOGH LAJOS
polgármester.

BORCSÁNYI BÉLA
özégtáreltulajdonos.

FARAGÓ SÁMUEL
Első magy. ált. bizt. int. titkára.

DR. FROMMER IGNÁCZ
tb. megyei főorvos.

DR. GYAPAY EDE
ügyvéd.

HUBERTH VILMOS
ügyvéd.

DR. KARAFIÁTH MARIUS
tb. megyei főorvos.

DR. KERSEK JÁNOS
ügyvéd.

DR. KMOSKÓ BÉLA
ügyvéd.

LEIDENFROST TÓDOR
uraadalmi kormányzó.

MEDVECZKY SÁNDOR
gyógyeszerész.

ORDÓDY ENDRE
főszolgabíró.

SCHUBERT PÁL
Lévai Takarékpénzt. igazg. tagja.

DR. TÓTH SÁNDOR
ügyvéd.

WEISZ BENŐ
bankigazgató.

KÖVESKUTI JENŐ
áll. tanítóképző int. igazgató.

TÓTH SÁNDOR
főgimn. igazgató.